

Carta pastoral

Roma, 10-II-2024

Mons. Fernando Ocáriz
Prelat de l'Opus Dei

Estimadíssims, que Jesús em guardi les filles i els fills!

1. Fa uns anys, us vaig escriure una carta dedicada a la llibertat. Cadascuna i cadascú haurem intentat meditar-la i portar-la a la nostra vida diària. Us recordava llavors que estem cridats a fer les coses per amor, no simplement per obligació. Volem seguir el Senyor molt de prop, complint la seva voluntat, moguts pel desig de correspondre al seu amor. Ara us escric sobre l'obediència, que a primera vista pot semblar una virtut oposada a la llibertat. Tanmateix, sabem molt bé que, en realitat, la veritable obediència és una conseqüència de la llibertat; i que, a més, davant del que es podria esperar amb una mirada simplement humana, l'obediència cristiana reverteix en una llibertat cada vegada més gran.

Fa unes dècades, un gran intel·lectual que va estudiar a fons les obres de sant Josepmaria assenyalava una aportació important del nostre fundador: el fet d'haver subratllat com, en la vida cristiana, hi ha certa prioritat de la llibertat sobre l'obediència.¹ Obeïm perquè *ens dona la gana* complir la voluntat de Déu, perquè aquest és el desig més profund de la nostra ànima. De fet, una obediència sense llibertat no és digna de la persona humana ni, per tant, d'un fill o filla de Déu.

L'amor, ho sabem bé, és molt més que una inclinació més o menys passatgera de la sensibilitat; l'amor suposa la disposició a donar la vida per algú (cf. *Jn* 15, 13). Per això, una de les seves manifestacions més profundes és identificar la nostra voluntat amb la de la persona estimada: ***Vull el que vulguis, vull perquè vols, vull com vulguis, vull quan vulguis...***²

¹ Cf. C. Fabro, «Un maestro de libertad cristiana», a: *L'Osservatore Romano*, 2.VII.1977. També a www.opusdei.org/es-es/article/un-maestro-de-la-libertad-cristiana.

² Sant Josepmaria, Oració a l'Esperit Sant, abril del 1934.

2. Moltes vegades haurem considerat, amb més o menys deteniment, el pla amorós de Déu sobre el món: la creació i l'elevació sobrenatural, per pur amor, per compartir la felicitat de la Trinitat amb cada home i cada dona, i per donar-los una existència plena, que compliria totes les ànsies dels seus cors. Però, des del principi, el pecat també va fer presència al món: el pecat dels nostres primers pares, que va ser fonamentalment una desobediència.

Tanmateix —no ens cansem de contemplar-ho també, amb agraïment—, Déu no ens va voler abandonar a la nostra sort. En una decisió d'amor libèrrim, que no podem entendre perquè desborda el nostre enteniment, va enviar el seu Fill Unigènit per tornar-nos l'amistat amb Ell. Quan Jesús mor a la Creu per tota la humanitat —per tu i per mi—, entrega la seva vida en un acte de plena obediència a la voluntat del seu Pare. Llibertat i obediència estan entrelaçades en la història de la Salvació. Les lamentables conseqüències de la desobediència humana són redimides per l'obediència de Crist. La seva gràcia ens dona la possibilitat de viure amb la llibertat dels fills de Déu.

3. En aquestes pàgines us vull convidar a meditar junts en alguns aspectes de la virtut de l'obediència, tan central en els misteris de la nostra fe i, alhora, tan present en la vida de qualsevol persona. La necessitat d'obeir és una realitat humana, a molts nivells, ja que existeixen lleis i normes obligatòries: des del contingut de la llei natural fins a les lleis de convivència civil; des de l'obediència dels menors d'edat als seus pares fins a l'obediència de qui voluntàriament s'ha compromès seriosament a alguna cosa davant d'altres persones o institucions. En sentit anàleg, també es considera obediència que una persona segueixi la seva consciència. I, en un sentit encara més ampli, se'n pot dir obediència de seguir determinats consells espirituals.

Com és fàcil de comprovar, ja que hi estem ficats de ple, la cultura actual rarament considera l'obediència com una cosa positiva: se la veu més aviat com una necessitat de vegades ineludible, que s'intenta evitar tant com és possible, perquè sembla contrària al gran valor de la llibertat. A això s'hi suma el fet que, en no pocs ambients, hi ha una certa crisi de les figures d'autoritat i una concepció de la dependència com a cosa negativa: com una excepció inevitable a la capacitat de jutjar i decidir alguna cosa per un mateix. Així, per exemple, la sensibilitat actual més gran davant de qualsevol mena d'abús de poder, encara que sigui en si mateixa molt positiva i necessària, pot

posar de vegades en dubte, injustament, tota forma d'autoritat. En realitat, passa que hi ha una espècie de tendència innata a la desobediència, herència del pecat original, aquell moment en què *l'home, temptat pel diable, va deixar morir dintre el seu cor la confiança envers el Creador* (cf. Gn 3, 1-11) *i, abusant de la seva llibertat, va desobeir el manament de Déu.*³

Per comprendre el valor més alt de l'obediència i la seva connexió existencial amb la llibertat, ens hem de situar per sobre d'aquests nivells necessaris d'obediència en la societat humana, i contemplar Jesucrist. És aquest altre aspecte de la seva centralitat que ha de ser l'objectiu de la nostra vida: que Crist regni als nostres cors i dirigeixi tota la nostra existència.

*Aprenquem de Jesús a viure l'obediència. Ell ha volgut posar a la ploma de l'Evangelista aquesta meravellosa biografia que, en llatí, té només tres paraules: erat subditus illis (Lc 2, 51). Fixeu-vos si és necessària l'obediència per a un fill de Déu, si Déu mateix ha vingut per obeir dues criatures, perfectíssimes, però criatures: santa Maria —més que Ella només Déu— i sant Josep! I Jesús els va obeir.*⁴ El Fill de Déu va voler ser plenament home i, com tot bon fill, obeir Maria i Josep, sabent que així obeïa Déu Pare. I aquesta obediència va marcar tota la seva vida a la terra, fins a l'obediència de la Creu (cf. Fl 2, 8).

Obeir Déu

4. En sentit absolut, només Déu és digne d'obediència, sempre i en tot moment, perquè només Ell coneix plenament el camí que a cadascun de nosaltres ens porta a la felicitat. *Si escoltes i obeeixes el Senyor, el teu Déu, i mires de posar en pràctica tots els seus manaments que avui et dono, llavors el Senyor, el teu Déu, farà que siguis superior a totes les nacions de la terra* (Dt 28, 1), assenyala Moisès abans de descriure totes les benediccions que aquesta obediència suposaria per al poble.

D'alguna manera, tota la revelació bíblica és una pedagogia cap a l'obediència més intel·ligent i més lliure: la que ens porta a la plena realització

³ *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 397.

⁴ Sant Josepmaria, *Carta 38*, núm. 41. D'ara endavant, les cites de les quals no s'esmenta l'autor són de sant Josepmaria.

de qui som, en identificar-se la nostra voluntat amb la de Déu, en un *sí* sense condicions. Per això, a través dels profetes, i malgrat les múltiples traïcions dels seus, el Senyor continua recordant el seu poble: *Escolteu la meua veu, i jo seré el vostre Déu i vosaltres sereu el meu poble. Seguiu els camins que us prescriu, i tot us anirà bé (Jr 7, 23)*. Els nostres petits plans s'engrandeixen quan s'integren als seus; no ens va mai tan bé com quan caminem pels camins de Déu.

Crist mateix se'ns mostra com el fill obedient. En primer lloc, obedient a Maria i a Josep, a parents i autoritats. Però, sobretot, obedient a Déu Pare. Jesús es nodreix de fer la voluntat del Pare: *El meu aliment és fer la voluntat del qui m'ha enviat i dur a terme la seva obra (Jn 4, 34)*. Fins i tot en els moments més difícils, el Fill fa seva la voluntat del Pare, malgrat la profunda consciència del dolor que això li suposarà: *Pare, si ho vols, aparta de mi aquesta copa. Però que no es faci la meua voluntat, sinó la teua (Lc 22, 42)*. Sant Pau escriu que Jesús, *essent humà el seu aspecte, s'abaixà i es feu obedient fins a la mort, i una mort de creu (Fl 2, 7-8)*.

Però no és només la mort de Crist en si mateixa la que ens ha portat a la salvació, sinó la seva obediència lliure i amorosa al Pare per fer-se un de nosaltres i donar la vida per cadascú: *per l'obediència d'un de sol tots seran fets justos (Rm 5, 19)*. Una obediència que no es restringeix a uns moments o unes instàncies concretes, sinó que és una manera d'obrar en tot moment, en una docilitat *fins al final (Jn 13, 1)*.

5. A l'autoritat nacional i religiosa, que li prohibeix predicar Jesús, respon sant Pere: *Cal obeir Déu abans que els homes (Act 5, 29)*. Però, Benet XVI comenta, «això suposa que coneguem realment Déu i que el vulguem obeir de veritat. Déu no és un pretext per a la voluntat d'un mateix, sinó que realment Ell és qui ens crida i ens convida, si fos necessari, fins i tot al martiri. Per això, davant d'aquesta paraula que inicia una nova història de llibertat al món, demanem sobretot de conèixer Déu, conèixer Déu de manera humil i veritable i, coneixent Déu, aprendre la veritable obediència que és el fonament de la llibertat humana».⁵

Qui *coneix* Déu se situarà en aquesta cerca contínua amb gran esperança i confiança: d'Ell no es pot esperar res més que benediccions, tot i

⁵ Benet XVI, *Homilia*, 15.IV.2010.

que de vegades siguin fosques o incomprensibles, o ens facin patir. En aquest sentit, també l'oració personal s'expressa en actitud d'obediència: *Senyor nostre* —resava sant Josepmaria—, *aquí ens tens disposats a escoltar tot allò que vulguis dir-nos. Parla'ns; estem atents a la teva veu. Que la teva conversació, caient en la nostra ànima, inflami la nostra voluntat perquè es llanci fervorosament a obeir-te.*⁶

Voluntat divina i mediació humana

6. El que Déu vol per a nosaltres se'ns presenta sovint de manera mediada. En primer lloc, a través de l'Església, cos místic de Crist: **L'obediència és l'opció fonamental per acollir qui ha estat posat davant nostre com a signe concret d'aquest sagrament universal de salvació que és l'Església.**⁷ Déu també ens pot fer veure la seva voluntat a través de les persones que ens envolten, revestides de més o menys autoritat, depenent de la instància i del context. Saber que Déu ens pot parlar a través d'altres persones o d'esdeveniments més o menys corrents, la convicció que allà el podem escoltar, genera en nosaltres una actitud dòcil davant els seus designis, amagats també en les paraules de qui ens acompanya en el camí.

Sant Josepmaria, conscient de com n'era de delicada aquesta mediació —escoltar Déu, però a través d'homes i dones normals—, aconsellava una actitud d'humilitat, sinceritat i silenci interior: *A vegades el Senyor suggereix el seu voler com amb veu baixa, allà al fons del fons de la consciència: i cal que escoltem atents per distingir aquesta veu i fer-nos-en fidels. En moltes ocasions, ens parla per mitjà d'altres homes, i pot ocórrer que la vista dels defectes d'aquestes persones, o el pensament de si estan ben informats o si han entès totes les dades del problema, se'ns presenti com una invitació a no obeir. Tot això pot tenir una significació divina, perquè Déu no ens imposa una obediència cega, sinó una obediència intel·ligent i hem de sentir la responsabilitat d'ajudar els altres amb la llum del nostre enteniment. Però siguem sincers amb nosaltres mateixos: examinem, en cada cas, si és*

⁶ Sant Rosari, 4t misteri de llum.

⁷ Francesc, *Discurs*, 17.II.2022.

*l'amor a la veritat allò que ens mou, o bé l'egoisme i l'aferrament al propi judici.*⁸

7. D'altra banda, cal tenir en compte que els qui ocupen posicions d'autoritat a diversos nivells no han estat cridats a fer-ho perquè siguin perfectes. No acudim a l'autoritat per les seves qualitats: *Quina llàstima que qui mana no et doni exemple!... —Però, que potser l'obeeixes per les seves condicions personals?... O bé l'obedite praepositis vestris —«obeïu els vostres superiors», de sant Pau, el tradueixes, per a la teva comoditat, amb una interpolació teva que vingui a dir..., sempre que el superior tingui virtuts del meu gust?*⁹

Això tampoc no vol dir que no es puguin equivocar els qui donen indicacions o consells; ells són molt conscients d'això i, si escau, demanaran perdó. La possibilitat de l'error, d'una manera o d'una altra, segons l'entitat de l'assumpte i de l'àmbit de què es tracti, sempre la podem viure amb intel·ligència i sinceritat, en un context de fe i de confiança sobrenaturals. També amb humilitat, perquè és raonable dubtar, almenys una mica, del nostre propi judici i dialogar confiadament amb l'autoritat quan ens sembla que s'ha tractat d'una equivocació.

Sant Tomàs, per la seva part, explica que l'obediència és la virtut que inclina a complir el mandat legítim del superior, en tant que aquesta obediència manifesta la voluntat de Déu.¹⁰ Naturalment, no tot mandat legítim és necessàriament el millor possible; tanmateix, l'obediència serà llavors camí de fecunditat, perquè de vegades el Senyor dona més valor sobrenatural a la humilitat i a la unitat que al fet de tenir més o menys raó. D'aquí la importància de la visió sobrenatural; de no quedar-se en una mera valoració humana de les indicacions rebudes.

En tot cas, els qui tenen autoritat han d'extremar la delicadesa per no imposar innecessàriament els seus criteris, i per evitar que les seves indicacions o consells es puguin interpretar en si mateixos com una expressió diàfana de la voluntat de Déu. Com us escrivia en la carta del 9.I.2018, «manar amb respecte les ànimes és, en primer lloc, respectar delicadament la

⁸ *És Crist que passa*, núm. 17.

⁹ *Camí*, núm. 621.

¹⁰ Cf. S. Tomàs d'Aquino, *Suma teològica*, II-II, q. 104 a. 1.

interioritat de les consciències, sense confondre el govern i l'acompanyament espiritual. En segon lloc, aquest respecte porta a distingir els mandats del que són només exhortacions oportunes, consells o suggeriments. I, en tercer lloc —i no, per això, menys important—, és governar amb tal confiança en els altres que es tingui sempre en compte, en la mesura que sigui possible, l'opinió de les persones interessades» (núm. 13).

Contemplem, sobretot, l'exemple de Crist: ***Jesús obeeix, i obeeix Josep i Maria. Déu ha vingut a la terra per obeir, i per obeir les criatures.***¹¹ És molt significatiu que, després de la resposta als seus pares al temple —«no sabíeu que jo havia d'estar a casa del meu Pare»— sant Lluç afegeixi que Jesús «*erat subditus illis, els era obedient*» (cf. *Lc 2, 49-51*). El seguiment de la voluntat de Déu, que hem de buscar sempre i en tot, es troba sovint *en* el seguiment confiat d'algunes persones.

Obediència i llibertat

8. En la història de la humanitat no hi ha hagut cap acte tan profundament lliure com l'entrega del Senyor a la Creu (cf. *Jn 10, 17-18*). «El Senyor va viure el cim de la seva llibertat en la Creu, com a cim de l'amor. Quan al Calvari li cridaven: “Si ets Fill de Déu, baixa de la Creu”, va demostrar la seva llibertat de Fill precisament quedant-se en aquell patíbul per complir a fons la voluntat misericordiosa del Pare».¹²

La Creu —escrivia sant Josepmaria— ***no és la pena, ni el disgust, ni l'amargura... És la fusta santa on triomfa Jesucrist..., i on triomfem nosaltres, quan rebem amb alegria i generosament allò que Ell ens envia.***¹³ La Creu ens mostra de manera nítida el que esmentava al principi d'aquesta carta: que llibertat i obediència no s'oposen, perquè de fet es pot obeir per amor, i només es pot estimar en llibertat. Més concretament, l'obediència cristiana no només no és contrària a la llibertat, sinó que és exercici de llibertat. ***Soc molt amic de la llibertat, i justament per això m'estimo tant***

¹¹ *És Crist que passa*, núm. 17.

¹² Benet XVI, *Angelus*, 1.VII.2007.

¹³ *Forja*, núm. 788.

aquesta virtut cristiana,¹⁴ escrivia també el nostre Pare, referint-se a l'obediència.

Sempre és possible fer el que s'ha de fer «perquè em dona la gana»: per amor. I, quan és per amor a Déu, aquest *perquè em dona la gana* és *la raó més sobrenatural*, com assegurava també sant Josepmaria. Per això, *res no és més fals que oposar la llibertat a la pròpia donació, ja que aquesta ve com a conseqüència de la llibertat*.¹⁵

9. «Estima, i fes el que vulguis»:¹⁶ la cèlebre afirmació de sant Agustí significa, com ell mateix va escriure, que qui obra el bé mogut per la caritat no ho fa només per necessitat o obligació, ja que «la llibertat pertany a la caritat» (*libertas est caritatis*).¹⁷ S'entén així que la llei de Crist sigui *la llei perfecta, la llei de la llibertat* (Jm 1, 25), ja que es resumeix tota, es «recapitula», en l'amor (cf. Rm 13, 8-9).

En tot podem actuar lliurement, com Crist, fent nostre el que ens diuen, per amor. En aquest sentit, *en obeir, cal escoltar, perquè no som instruments inerts ni passius, sense responsabilitat ni pensament. I després, amb originalitat, amb iniciativa, amb espontaneïtat, posar totes les energies de la intel·ligència i de la voluntat en el que es mana, per executar tot el que es mana i només el que es mana. Una altra cosa seria anàrquica. L'obediència a l'Obra afavoreix el desenvolupament de tots els vostres valors individuals i fa que, sense perdre la vostra personalitat, visqueu, creixeu i adquiriu una maduresa més gran, sent la mateixa persona amb dos anys que amb vuitanta-dos*.¹⁸ Aquesta iniciativa, lògicament, no es limita a les ocasions en què cal obeir, ja que en tot moment podem suggerir, proposar i aportar creativitat allà on som, sense esperar a rebre indicacions, i sempre en unió amb els qui tinguin autoritat.

Sant Basili Magne explicava que el que és propi dels fills és obeir per amor: «O ens apartem del mal per temor del càstig i estem en la disposició de l'esclau, o busquem l'incentiu de la recompensa i ens assemblem a

¹⁴ *És Crist que passa*, núm. 17.

¹⁵ *Amics de Déu*, núm. 30.

¹⁶ Sant Agustí, *In Epist. Ioannis ad parthos*, VII, 8 (PL 35, 2033).

¹⁷ Sant Agustí, *De natura et gratia*, 65, 78 (PL 44, 286).

¹⁸ *Carta 11*, núm. 39.

mercenaris, o finalment obeïm pel bé mateix de l'amor de qui mana (...) i llavors estem en la disposició de fills».¹⁹ Obeir per amor no és una forma de voluntarisme que prescindeixi de la intel·ligència; obeir per amor vol dir posar en joc totes les potències de l'ànima, desplegar el millor de la intel·ligència que raonant busca el bé i de la voluntat que desitja realitzar-lo.

De fet, sense intel·ligència i sense llibertat —sobretot sense llibertat interior— no és possible una obediència plenament humana. I, menys encara, una obediència com la de Jesús. ***No concebo*** —deia el nostre Pare— ***que hi pugui haver obediència veritablement cristiana, si aquesta obediència no és voluntària i responsable. Els fills de Déu no són pedres ni cadàvers: són éssers intel·ligents i lliures i elevats tots al mateix ordre sobrenatural.***²⁰

10. Però ens podem preguntar: és possible obeir sense entendre, o fins i tot tenint una opinió diferent sobre un assumpte? És evident que sí; i també llavors —potser encara més— es pot fer per amor i, per tant, amb llibertat. Aquí, sovint, juntament amb la caritat entrarà en joc la fe: obeeixo sense comprendre o sense veure les coses de la mateixa manera, quan accepto que la indicació em ve de persones prudents, que poden jutjar millor que jo mateix; o quan accepto que, una vegada ponderades les coses, cal prendre una decisió, i que correspon a algú fer-ho. Quan veiem la gràcia de l'Esperit Sant en aquest judici i en la nostra disposició a acceptar-lo, l'obediència es manifesta com un acte de fe.

Com afirma sant Tomàs, seguint en això Aristòtil, la voluntat és la facultat que pròpiament dirigeix la persona,²¹ tot i que necessita que l'enteniment li presenti els objectes d'elecció. Del cor ve tot el que és bo i tot el que és dolent (cf. *Lc 6, 45*): es pot decidir no voler entendre, o no voler dialogar per comprendre millor una qüestió. La voluntat —com mostra l'experiència— pot dominar de tal manera la intel·ligència que fins i tot la pot forçar a negar quelcom objectivament evident. Però la lliure voluntat la pot llançar també a emprendre camins nous, sense haver-ho comprès tot en un determinat moment.

¹⁹ Sant Basili, *Regulae fusius tractatae*, prol. 3 (p. 31, 895).

²⁰ *Converses*, núm. 2.

²¹ Cf. S. Tomàs d'Aquino, *Quaest. disp. De Malo*, q. VI: *Intelligo enim quia volo; et similiter utor omnibus potentiis et habitibus quia volo.*

Si, davant de les dificultats i els sofriments, ens trobem desconcertats, sense comprendre, ens ajudarà contemplar Jesús que, en la seva naturalesa humana, ha volgut patir també aquest sofriment: en resar *Déu meu, Déu meu, per què m'has abandonat?* (Mt 27, 46), pronuncia les paraules profètiques del salm 22. La seva resposta, vibrant de llibertat enmig del dolor, es nodreix també dels salms: *Pare, confio el meu alè a les teves mans* (Lc 23, 46, cf. Sl 31, 6). L'obediència de Jesús repara la desobediència d'Adam (cf. Rm 5, 19); tota la seva vida i mort és obediència a Déu Pare i causa de la nostra salvació (cf. Fl 2, 6-11).

Obediència i confiança

11. Obediència i confiança també es reclamen mútuament, fins al punt que, quan són genuïnes, es passa d'una a una altra amb naturalitat: allà on hi ha confiança, consultar el judici d'un altre i, si escau, fer-lo propi sol ser una manifestació normal del fet que es vol triar el que és millor. En canvi, quan la confiança es debilita, l'obediència corre el risc de transformar-se en quelcom purament extern, formal i distant. Per això, per facilitar una obediència sana és imprescindible un clima d'afecte i de benevolència. Que les persones se sàpiguen estimades i no controlades, que siguin efectivament escoltades, que notin que se'n valoren les opinions: totes aquestes actituds potencien la llibertat i, alhora, l'obediència.

Sant Josepmaria assenyalava que la confiança és la clau per construir una amistat entre pares i fills: ***Si no tenen llibertat, si veuen que no se'ls té confiança, [els fills] se sentiran moguts a enganyar-nos sempre.***²² Quan no hi ha confiança, ràpidament es creen distàncies i es perd fàcilment la transparència, perquè la intimitat és un àmbit delicat que necessita un ambient segur per desplegar-se. Intentar assegurar una obediència merament externa, sense comunió de voluntats, és com construir una casa sobre sorra (cf. Mt 7, 26).

En la missió de crear un clima de confiança, tenen més responsabilitat els qui ocupen una posició d'autoritat en la família o en un grup. De fet, el seu primer acte de servei pot consistir a fomentar activament aquest espai de

²² *Converses*, núm. 100.

confiança amb tothom, mentre van per davant en la cerca de la voluntat de Déu per a si mateixos i per a la seva missió. Així, donant-se suport els uns als altres, la buscaran i trobaran també els altres. Fins i tot amb l'organització necessària —la indispensable, perquè l'Obra és una *organització desorganitzada*—,²³ tots s'han de poder saber i sentir, també en expressió del nostre Pare, *lliures com ocells*.²⁴

Precisament, la necessitat d'un context de confiança i d'escalf familiar és el que portava sant Josepmaria a assenyalar que, a l'Obra, el mandat més fort és un «si us plau». No es tractava d'una simple qüestió terminològica, sinó de la indicació de l'actitud natural en un ambient familiar, entre persones adultes, intel·ligents i lliures. A més, el fet que l'Obra sigui una família *sobrenatural* fa que la fe i la caritat se situïn, juntament amb la confiança, com a veritables fonaments tant de l'exercici de l'autoritat com de l'obediència.

Obediència i fecunditat apostòlica

12. El Senyor *aprengué en els sofriments què és obeir, i, arribat a la plenitud, s'ha convertit en font de salvació eterna per a tots els qui l'obeeixen* (He 5, 8-9). La salvació, com a fruit de l'obediència de Crist fins a la mort de Creu, il·lumina també la relació entre l'obediència i la fecunditat apostòlica de la nostra vida.

Moltes vegades haurem meditat aquella escena en què Pere obeeix el Senyor, malgrat que seguir la seva indicació era poc raonable des del punt de vista humà: *Tira llac endins i caleu les xarxes per pescar* (Lc 5, 4). Pensem-ho amb deteniment: quantes coses bones va comportar l'obediència de Pere davant d'aquest *Duc in altum! Oh poder de l'obediència! —El llac de Genesaret refusava els seus peixos a les xarxes de Pere. Tota una nit en va. —Ara, obedient, retorna la xarxa a l'aigua, i van pescar piscium multitudinem copiosam —una gran quantitat de peixos. —Creu-me: el miracle es repeteix cada dia.*²⁵

²³ *Converses*, núm. 63.

²⁴ *Carta* 18, núm. 38.

²⁵ *Camí*, núm. 629.

13. En la missió apostòlica, podem tenir i hem de tenir una iniciativa personal i àmplia, fruit de l'amor a Déu i als altres i, alhora, desenvolupar, seguint qui les dirigeix, tantes activitats organitzades als centres de l'Obra, des de la fidelitat als mitjans que ens va transmetre el nostre Pare. Tot això, sense oblidar que el mitjà principal serà sempre l'oració: ***L'oració, aquesta és la nostra força: no hem tingut mai cap altra arma.***²⁶

En la direcció de l'Obra i en l'organització dels seus apostolats, la manera d'obeir és la pròpia d'una família, d'una comunitat de persones. Pensar en comunitat de persones és pensar en comunitat de llibertats, comunitat d'iniciatives personals que també són «fer l'Opus Dei», i comunitat de generacions. La convicció que Déu actua al cor de tothom, i que tots estem a l'escolta de la voluntat divina, fa que sorgeixi l'obediència pròpia d'una família, en la qual cada membre busca activament col·laborar en el projecte comú. Entesa i viscuda així, l'obediència és expressió d'unitat; d'aquesta unitat que és precisament condició de fecunditat apostòlica: *ut omnes unum sint... ut mundus credat (Jn 17, 21)*.

Respectant estrictament la separació entre l'acompanyament espiritual i el govern de les persones, hem de viure i treballar sempre plens d'agraïment per la vocació cristiana a l'Obra, promovent les riqueses de cadascú i de cadascuna per treballar tots en equip i en família.

Conrear l'autèntica virtut de l'obediència ens posa fora de perill tant de la incapacitat d'escoltar com del servilisme que només executa, sense la mediació de tota la riquesa interior que Déu ha donat a cada persona. Per això, sant Josepmaria ens prevenia davant d'aquestes possibilitats. Considerava, d'una banda, que ***la major part de les desobediències provenen de no saber “escoltar” el mandat, i això en el fons és falta d'humilitat o d'interès per servir.***²⁷ D'altra banda, precisament a conseqüència del desig d'escoltar amb actitud de servei, assenyalava que «en l'Opus Dei obeïm amb el cap i la voluntat; no com cadàvers. Jo amb cadàvers no vaig enlloc; els enterro

²⁶ Carta, 17.VI.1973, núm. 35.

²⁷ Solc, núm. 379.

pietosament».²⁸ En aquest sentit, obeir no és només executar la voluntat d'una altra persona, sinó col·laborar-hi en unió de voluntats i de cap, de pensament.

L'obediència intel·ligent de sant Josep

14. En la seva carta sobre sant Josep, el Papa Francesc considerava com **en cada circumstància de la seva vida, Josep va saber pronunciar el seu *fiat*, com Maria en l'Anunciació i Jesús a Getsemaní.**²⁹ Quan sant Josepmaria havia de parlar de l'obediència, es referia sovint a sant Josep, perquè veia en el patriarca precisament aquest cor que escolta: atent a Déu i també atent a les circumstàncies, a les persones que l'envoltaven. Per exemple, en l'episodi de la tornada d'Egipte, ens fa veure com ***la fe de Josep no vacil·la, la seva obediència és sempre estricta i ràpida. Per comprendre millor aquesta lliçó que aquí ens dona el Sant Patriarca, és bo que considerem que la seva fe és activa, i que la seva docilitat no presenta l'actitud de l'obediència de qui es deixa arrossegar pels esdeveniments.***³⁰

En aquesta línia, el nostre fundador valorava precisament el fet que sant Josep, sent com era un home d'oració, apliqués la seva intel·ligència a la realitat que tenia davant: ***En les diverses circumstàncies de la seva vida, el Patriarca no renuncia a pensar, ni abdica de la seva responsabilitat. Al contrari: posa al servei de la fe tota la seva experiència humana. (...) Així fou la fe de sant Josep: plena, confiada, íntegra, manifestada en un lliurament eficaç a la voluntat de Déu, en una obediència intel·ligent.***³¹

És comprensible que, especialment per als qui estem cridats a ser sants en les situacions d'aquest món, molt canviants i plenes de reptes, sant Josepmaria ens insisteixi en la necessitat d'aprendre una obediència intel·ligent, integrada en la nostra llibertat personal.

L'obediència de Maria

²⁸ Notes d'una reunió de família, 9.XI.1964, a: Vázquez de Prada, *El Fundador del Opus Dei* (III), p. 407.

²⁹ Francesc, Carta apostòlica *Patris corde*, 8.XII.2020, núm. 3.

³⁰ *És Crist que passa*, núm. 42.

³¹ *Ibidem*.

15. En aquests últims anys, s'ha difós pel món la devoció a la Mare de Déu *que desfà els nusos*, que té arrels molt antigues, perquè ja a començaments del segle III escrivia sant Ireneu de Lió: «Eva, per la seva desobediència, va lligar el nus de la desgràcia per al gènere humà; en canvi, Maria, per la seva obediència, el va deslligar». ³² Quants nusos, que semblen impossibles de desfer al món i a les nostres vides, es desfaran si, com la Santíssima Mare de Déu, vivim per als plans de Déu!

Comentava el nostre Pare: *Mirem d'aprendre, seguint el seu exemple en l'obediència a Déu, en aquesta delicada combinació d'esclavitud i de senyoria. En Maria, no hi ha res d'aquella actitud de les verges nècies, que obeeixen, però esbojarradament. Nostra Senyora escolta amb atenció allò que Déu vol, pondera el que no entén, pregunta el que no sap. Després, es dona tota al compliment de la voluntat divina: Heus aquí l'esclava del Senyor, que es faci en mi segons la vostra paraula. Heu vist la meravella? Santa Maria, mestra de tota la nostra conducta, ens ensenya ara que l'obediència a Déu no és servilisme, no subjuga la consciència: ens mou íntimament que descobrim la llibertat dels fills de Déu*. ³³

Si, en alguna ocasió, l'obediència se'ns presentés en conflicte amb la llibertat, acudim a Maria: Ella ens aconseguirà la gràcia de descobrir, en l'autèntica obediència, la llibertat dels fills de Déu. I, amb la llibertat, l'alegria.

Amb tot l'afecte us beneeix

El vostre Pare

Roma, 10 de febrer de 2024

Copyright © Prelatura Sanctæ Crucis et Operis Dei

(Prohibida tota divulgació pública, total o parcial,
sense l'autorització expressa del titular del copyright)

(Pro manuscripto)

³² Sant Ireneu, *Adversus hæreses*, III, 22, 4 (p. 7-I, 959-960).

³³ *És Crist que passa*, núm. 173.